

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XVI. évfolyam

2015.
augusztus

A Magyar Haltermelők és Halászsati Vízterület-hasznosítók
Szövetségének Lapja

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
E LAPSZÁMUNK A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

Dinnyésen történt előrelépés

Dinnyés nekem mindig is egyfajta oázisnak számított a Velencei-tó vonzáskörzetében. Nem csupán a tógazdaság 100 hektáros vízfelülete az, ami a nyári hőségben felüdülést hoz az ember életébe, hanem az a mikroklíma, az a fauna és biodiverzitás is, ami a környéket jellemzi. Szabó Krisztián, a Dinnyési Halgazdaság Kft. ügyvezető igazgatója önálló gazdálkodóként két évet tudhat maga mögött, mert ekkor alapította meg a MAHAL a kft.-t, és adta bérbe a tógazdaság területét az újonnan alakított cégnek. A tulajdonosi jogokat tehát továbbra is a szövetség gyakorolja, így az elnökség és a közgyűlés évente legalább egyszer tájékozik a kft. gazdálkodási eredményeiről, és így történt ez a májusi közgyűlésen is. A közgyűlésen igen pozitív kép alakult ki a cég tevékenységéről, s külön is kiemelték, hogy az évi nyolcmillió forintos bérleti díj időben megérkezett a MAHAL számlájára.

• **Kezdjük a múlttal: milyen évet zárt a cégük?**

– Mielőtt a kérdésre válaszolnék, hadd mondjam el, mennyire örülök annak a megfogalmazásnak, miszerint Dinnyés egy oázis. Ha a megjegyzését kicsit szó szerint vesszük, akkor hozzátehetem, hogy a tógazdaság tényleg „svatagi környezetben” lékszik, mert a vízgazdálkodás nálunk mindig is kritikus kérdés volt. Egyébként mi magunk, az itt dolgozók is úgy gondoljuk, hogy a tógazdaság a környezete gyöngyszeme, és illik rá az oázis kifejezés is. A haltermelés teljes vertikuma, a szakma alfája-ómega, minden szegmense jelen van a mi kis gazdaságunkban. Ugyanakkor hiába vesz körül bennünket hatalmas természetvédelmi terület, a madarak nagy számban ide járnak táplálkozni – az oázisba.

– De mégsem a szakma nehézségeivel kezdem a választ, hanem essen inkább szó a kft. épüléséről, működéséről! Az első év nagyon nehéz volt, szakemberek is azt mondták, hogy szerencsére lesz szükségünk a kft. megmaradásához. Hál' Istennek, nemcsak hogy teljesítettük, de jól teljesítettük az első évet. A tavalyi évben a második évünket éltük, s ekkor még egy kicsivel jobb eredménnyel zárhattuk az évet. A pénzügyi eredményünkben ez nem annyira szembe-

tűnő (a 2013-as 3 millió forintos eredményt egymillióval haladtuk meg), viszont a fejlesztések, a beruházások folyamatosan zajlanak. A kis növekedés mellett a gazdaság sokat lépett előre.

• **Jó hallani, hogy a gazdálkodásuk stabilitása javult, de beszéljünk a részletekről is; tehát a halról, a vízről és a többi meghatározó kérdéssről...**

– A tavalyi évben még egy kicsit érzékeljük az előző év nehézségeit, ezért nem igazán azt telepítettük, amit szerettünk volna, hanem amit a lehetőségeink lehetővé tettek. Ezzel együtt hoztuk a jó eredményeket, bár a víz mennyisége is még mindig kevesebb volt a kelleténél. Ez azzal járt, hogy többet kellett levegőztetnünk, többet kellett dolgoztatnunk a szivattyúkat, ami az áramszámlákban is megmutatkozott. Ez utóbbinak nem örültünk, viszont nagy eredmény, hogy az egyik tavunkat, ahol már derékig ért az iszap a halágyban, és ami halpusztulást is okozott, sikerült végre kikutortatni. Ez a tó az idén már rendben van, annyira, hogy előnevelt halat is ki mertünk odá. helyezni Bizakodunk, mert a hal szépen fejlődik, s eddig nem is csalatkoztunk.

• **Mi a helyzet a többi tóval?**

– Összességében azt mondhatom, hogy tavaly átlagos, elfogadható termésred-

Tartalom

Újra a termelői szervezetekről	3
Külföldön is keresett a szabolcsi ponty	4
A tógazdasági haltermelés helyzete a hazai Natura 2000-területeken	5
Halász a Hortobágyon és a tolnai dombok között	6
Egy horgászbarátság története	8

Fotó: Hajtun György

Szabó Krisztián: a kis növekedés mellett a gazdaság sokat lépett előre

ményt értünk el. Nem volt annyi kárásunk, mint az előző évben, de mindenhol sikerült elérni az elvárt hozamot. A zsenge és az előnevelt halak termelése jól sikerült, és a piacos halaink is jól fejlődtek. De hozzáteszem, hogy a vízmennyiség hiánya jelentősen befolyásolja a hozam növekedését. Nekünk augusztusra elfogy a vízünk fele: szó szerint félvízen vagyunk, tehát a tavainkban 40-50 centiméteres vízhiányok keletkeznek, amit nem tudunk pótolni. Csak levegőztetni-forogatni tudjuk a meglévő vizet. Egy kis túlzással, az év végére csak ötven hektáron tud gazdálkodni a százhektáros gazdaság.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

• **Ilyen nagyarányú a párolgás?**

– Igen, de a probléma az, hogy az után-pótlás nem biztosított. Csak év közepéig kapunk vizet a Velencei-tóból. A vízügy álláspontját is meg lehet érteni, hiszen a Velencei-tó jóléte is fontos. Az elmúlt pár évben nem volt problémánk a vízüggyel, és remélem, hogy az így is marad, mert jó a kapcsolatok. A feltétlenül szükséges vízmennyiséget ugyanis mindig megadták. De ez ahhoz kevés, hogy a tavainkban jelentősen növelni tudjuk a termelést.

• **Térjünk át az ideai évre, hiszen ma már ezekkel a feladatokkal foglalkozik leginkább...**

– Így van, a gondolataim már az ideai évre koncentrálnak. Szerencsénkre az előnevelt ponty piaca jobb, mint a korábbi években. Gondolom, ez azért van, mert sok piaci hal maradt meg tavaszra, így kényszerből a termelő tavakban kellett tartani a készleteket. Ez nyárra gazdára lelt, de így üresek ma-

a Ráckevei-Duna-ági Horgász Szövetséggel kötöttünk egyezséget arról, hogy nekik szaporítunk. Jó ez az együttműködés, mert így nekik mindig van elegendő előneveltjük, mi pedig jó pikkelyes fajtavál dolgozhatunk, és népesíthetünk. Ez egy sportos, jól növekvő, kemény húsú hal, a horgászpiacon imádják.

• **Tekintsünk bele a halfajok megosztásába! Mely halfajokkal és milyen arányban foglalkoznak a termelés szintjén?**

– A fő halunk természetesen a ponty, ez a termelt mennyiség 85 százaléka. Busából óvatosan telepítünk, mert csak annyit állítunk elő, amennyi a helyi piacon elfogy. Ez 20-30 mázsa busát jelent, bár hozzáteszem, hogy az ára miatt egyre inkább keresik a vásárlók. A ragadozók közül a harcsa, a csuka, a süllő termelése folyik, ezt a saját lehetőségeinknek megfelelően végezzük. A készletgazdálkodásunk rendben van, mert jók a teleltőtavaink. Ősszel mindegyik tavunkat lehalásszuk, leürítjük, és tavasszal népesítünk újra. De a magunk halszükségletét – mint már említettem – mi állítjuk elő, ami egyfaj-

Nos, ezeket mind hosszú távra próbáljuk megoldani. Ebben a szellemben újítottuk fel az öltözőt, kotortuk ki a fent említett termelő tavat. és a keltető vízellátását szolgáló tavat. A gátakat folyamatosan javítjuk, erősítjük. Az idén nyertünk a HOP 2-es pályázaton támogatást egy 22 millió forintos beruházásra (60 százalékos a támogatás intenzitása), ennek keretében a keltető rekonstrukcióját végezzük el. A keltető vízellátását, fűtésrendszerét, gépészeti berendezéseit újítjuk meg. Az épület, a keltetéshez szükséges eszközök, a medencék rekonstrukciója még hátra van, de azokat már az új MÁHOP-támogatásából szeretnénk megoldani.

• **Mikor kell elkészülni a projekttel?**

– Szeptember végére, úgyhogy nagyon nagy elánnal láttunk munkához. Az idő szűkös, mert olyan gépeket, berendezéseket kell beszerezni, amelyek egyedi kapacitásúak, így több hétre van szükség a megrendeléseink teljesítéséhez. A kivitelezővel úgy tervezzük, hogy augusztus végére minden megérkezik, és addigra a földmunkákat, betonozásokat el tudjuk végezni. Így szeptember elején a belső munkákat kezdjük el. Ami a közeljövő fejlesztéseit illeti, ahogy már említettem, az új pályázatok révén – jövőre várható a kiírásuk – kívánjuk a gépparkunkat (traktorok, munkagépek, szállítójárművek, csónak, csónakmotor stb.) és az épületeinket megújítani. Persze így is akad olyan beszerzés, amivel nem tudunk várni. Korszerű szivattyúkat kell beszerezni, mert csak így csökkenthető az igen magas villanyszámlánk. Az új szivattyúkat hitelből szeretnénk megvenni, és a berendezések ára három-négy év alatt megtérül. Szükségünk van még néhány évre ahhoz, hogy oda eljussunk, hogy legyen a raktárban pótkatrész, és ha gond van, nem akad meg a termelés. A végcél természetesen az, hogy olyan pénzügyi tartalékokat képezzünk, amellyel az esetleges problémákat gond nélkül megoldhatjuk.

• **Úgy érzed, hogy tojásokon táncolva gazdálkodnak...**

– Jól érzed, mert minden apróságra oda kell figyelni ahhoz, hogy a termelés ne akadjon meg. A minősítése úgy is igaz, hogy óvatosan kell csinálnunk mindent, nehogy idő előtt összeomoljon a rendszer.

• **Milyen a személyi állományuk?**

– Néhány éve nagyon jó a csapat, mondhatom azt is, hogy családias a légkör. Jelenleg hét-kilenc fővel dolgozunk. Heten vagyunk állandóak, ketten időszakos munkát végeznek.

• **Milyenek a piacaik?**

– Hát ez fogós kérdés. Soha nem láthatjuk át a piac egészét. Úgy gondolom, hogy talán példát kellene vennünk az anyyira szított csehekről és jobban meg kellene szervezni a magyar piacot. A gabonánál látjuk, hogy ők komoly előszerződések kötnek, és hogy a piaci igényekhez igazodóan termelnek. Van persze kivétel, de a nagy mennyiséget lefedik a kontraktusok. Ami a hazai halpiacot illeti, azt tapasztalom, hogy nem a piaci igényekhez igazodóan folyik a termelés, ez pedig problémákat okoz az értékesí-

A nagy termelő tó

radtak a tavak, s akkor már csak előneveltet lehetett benépesíteni. Voltak nehézségek is: most bármennyire is kánikulai napokat élünk, az április a szokásosnál hidegebb volt.

– A szaporításokat a szokásos időben kezdtük. A csukával nem volt gond, de a süllőnél már elhúzódtak a kelések, aztán a pontyszaporításnál ért minket nagy meglepetés. A pontynál dátumra ugyanabban az időpontban szaporítottunk, mint a korábbi években, de miután a tavaszi éjszakák idén rendkívül hidegek voltak, az anyák még nem készültek fel rendszeren az első szaporításra, alig adtak ikrát. Erre csak akkor jöttünk rá, amikor egy héttel később már annyi ikrát fejtünk, hogy alig fért el a keltetőben. Ez az időjárás a növényevők (amur, busa) szaporítását is erősen befolyásolta. Több anyával, nagyobb odafigyeléssel kellett dolgoznunk, és a június szeszélyessége miatt többször is kellett fejnünk, de végül is jól sikerültek a szaporítások.

• **Ezek szerint a dinnyési tükrös ponty nem fog hiányozni a piacról.**

– Reményeink szerint nem, de nemcsak a jól bevált pontyfajtákkal dolgozunk. A ráckevei pikkelyes pontyot is szaporítunk, mert

ta biztonságot is ad a termeléshez, nem beszélve arról, hogy a jó minőségre is odafigyelünk, hiszen ahol kell, ott nem sajnáljuk a költségeket. Látnunk kell, hogy az ivadékunk nekünk két évig még gazdálkodnunk kell, tehát egy jó kondíciójú, jó egészségi állapotú, jó vitalitású halat kell előállítanunk, ami megalapozza a következő két év termését. Csak jó halból lehet jó piacos terméket előállítani, rosszból – esetleg – szerencsével.

• **A haltermelés tehát az ideai évben is rendben van Dinnyésen. Beszéljünk a fejlesztésekről!**

– Amikor sikerül egy kis pénzt összegyűjtenünk, akkor év közben is költünk fejlesztésekre. Év végén mindig számot vetünk, és bármennyire is úgy tűnik, hogy nem sikerült sokkal jobb pénzügyi eredményt elérnünk, ha átgondoljuk az évi eseményeket, akkor rendre azzal szembesülünk, hogy több millió forintot fordítottunk fejlesztésre. Menet közben szükséges a gátakat, az utakat javítani, az elektromos felújítások jó részét elvégezni. Aki idejön, láthatja, hogy ez a telep már kiszolgálta ideje javát, az épületek, a technológia lerobbant állapotban van, így sok-sok probléma adódik a munka során.

tésben. Fontos, hogy hatékonyan termeljünk, de legalább ilyen fontos, hogy a megtermelt halnak biztos piaca legyen, elvégre a halárak az elmúlt másfél évtizedben szinte nem változtak. Mi arra törekszünk, hogy a halunknak legyen piaca.

• **A hazai halpiac megszervezése nem mai probléma. Ön egy termelői értékesítői szövetkezet létrehozatalát szorgalmazza. Ez a kezdeményezés néhányszor már elbukott. Hajlandó volna-e Ön a termelése 75-80 százalékát beadni a közösbe?**

– Úgy gondolom, igen, de persze kettő áll a vásár. Nézze, a mi tőgazdaságunkban, a 100 hektárunkon a haltermelés teljes vertikumát elvégezzük és egész évben ki tudjuk szolgálni a vevőinket. A hozzánk hasonlóan felkészült tőgazdaságok nem szorulnak rá a termelői értékesítői szervezetre, mert tudjuk tárolni, később értékesíteni a halat. De azoknak a kistermelőknek, akik például nem rendelkeznek telelőrendszerrel, nagyobb biztonságot jelentene ez a szervezet, mert ősszel nem kellene a piac után futkosniuk. Így a termelést is lehetne irányítani, mert ezek a gazdálkodók tervezni tudnák a termelésüket, mert a piaci igényekhez igazodva kapnának termelési kvótát. Úgy gondolom, hogy az árral is jobban járnának, és biztonságosabban termelhetnének úgy, ha

központi irányítással lehetne követni a piaci mozgásokat. A sok kistermelő ugyanis erősen befolyásolja a piaci ár alakulását.

• **Nyitott kapukat döngözt, mert a minisztérium is termelői szervezetek létrehozatalát szorgalmazza. Kérdés, hogy ki hozná létre ezt a szervezetet.**

– Ez a nagy kérdés. A MAHAL-on belül kellene összeállni, és érdemes volna szövetségi szinten elindítani a szervezést. De ez túlmutat az érdekképviselési munkán, hiszen ez már gazdasági tevékenység. Ide halhoz, kereskedelemhez, piachoz értő szakemberre van szükség, és egy raktárbázisra, ahol a halat tárolni lehet. Úgyhogy első körben az is nagy előrelépést jelentene, ha ez a csapat telefonon tudná egyeztetni, és logisztikailag megoldani a szállítványokat, hiszen innen tudna továbbfejlődni a szervezet.

• **Magyarán, a MAHAL kezdeményezésére volna szükség ebben a kérdésben.**

– Szerintem igen, bár senkinek nem szeretnénk megoldhatatlan feladatot a nyakába varrni. De azt még elmondanám a szövetséggel kapcsolatban, hogy úgy látom, jót tett neki, hogy Dinnyés „kivált”. Amíg együtt voltunk, addig nem tudtunk beruházni, beruházás nélkül viszont halott üggyé válik a termelés. Amióta különváltunk, azóta kitisztultak a tevékenységi körök, a jog- és hatás-

körök, hiszen mi magunk tervezhetjük a tevékenységünket. A szövetségnek is stabilitást jelent, hogy a kft. rendszeresen, időben fizeti a bérleti díjat. A kettős működést nem lehet hosszú távon fenntartani, így viszont mindkét szervezet anyagi szempontból tervezni tudja a maga tevékenységét.

• **A piac mellett a halfeldolgozás is örök téma az ágazatban.**

– A helyi értékesítésünk – ami a bevételeink 15-20 százalékát is kiteszi – még kezdetleges. Szeretnénk kulturált körülményeket teremteni, mégpedig úgy, hogy építünk egy új épületet, amelyben nemcsak az értékesítésnek, hanem a halfeldolgozásnak is helye lenne. Nem kimondottan halfeldolgozásban, hanem inkább haltisztításban gondolkodom, mert azzal a lakossági kiszolgálásunkat lehetne tovább növelni. Jelenleg nem áll módunkban megtisztítani a halakat.

• **Végezetül: milyen évre számít?**

– Mint mindig, most is bizakodó vagyok, és úgy gondolom, hogy nem alaptalanul. Persze az időjárás nem tudjuk befolyásolni, így azért szorítunk, hogy az augusztus és a szeptember ne okozzon meglepetéseket. Az idei évet jól megalapoztuk, és ha az időjárás is kedvez, akkor a tavalyihoz hasonlóan jó évet zárhatunk.

H. Gy.

Újra a termelői szervezetekről

Mindenekelőtt két nagyon fontos mérőföldkőre hívnánk fel a Tisztelt Olvasó figyelmét.

Az első dátum: 2015. június 29. E napon nyújtották be hivatalosan az Európai Bizottságnak a 2014-2020-as időszakra szóló *Magyar Halgazdálkodási Operatív Programot*. A másik dátum: 2015. július 2. Ezen a napon jelent meg a Magyar Közlöny 96. számában „A mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló 2015. évi XCVII. törvény”. Az alábbiakban a két dokumentum alapvető összefüggéséről kívánunk megosztani néhány gondolatot.

A Közös Halászati Politikát meghatározó támogatási ciklusokban már a csatlakozásunkat követően lehetőség volt az Európai Unióban a halászatban, a haltermelésben és a halkereskedelemben meghatározó szerepet játszó tagállami termelői szervezetek alapítására. Ez a fogalom nem tévesztendő össze a tisztán nemzeti hatáskörben működő termelői csoportokkal. A termelői szervezetek létrehozását és működtetését egy viszonylag új uniós rendelet, a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban CMO-rendelet) szabályozza. A halászati termelői szervezetek és az akvakultúra

ágazati termelői szervezetek (egységesen kezelve: a termelői szervezetek) a halászat, illetve akvakultúra-termékeket előállító termelők kezdeményezésére hozhatók létre egy vagy több tagállamban, elismerésük pedig a CMO-rendelet II. szakaszának megfelelően történik. Felhívjuk a figyelmet, hogy ebben az esetben csak a termelőkről van szó. Ugyanakkor új fogalomként bevezették az ágazatközi, vagy más néven a szakmaközi szervezet fogalmát is. Ezeknek a szervezeteknek már szélesebb spektrumú tagsága lehetséges: tagjai lehetnek a halgazdálkodásban érintett más szervezetek is. Mindkét szervezettípus alapítási és működési feltételeit a CMO-rendelet tartalmazza, de az a legfontosabb, hogy ezeket a szervezeteket be kell jelenteni az Európai Uniónak, és el kell ismertetni őket.

Az első fenti dátum kapcsán elmondható, hogy az említett szervezetek alapítási és támogatási lehetőségeit, az előző programokhoz hasonlóan, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) szerinti ún. ötös uniós prioritás keretében tartalmazza. Az uniós támogatási prioritásokról bővebb információ érhető el az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról szóló 508/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletről. A termelői és a szakmaközi szervezetek alapításának

és belső elfogadásának, valamint a közösségi szabályozásnak megfelelő működésük meghatározásának megfelelő működési kompetencia, és ennek jogi háttérét a tagállamnak kell lefektetnie.

Es itt utalnánk a második dátumra, a 2015. évi XCVII. törvény kihirdetésének napjára, mely törvény a kihirdetését követő második hónap első napján, vagyis 2015. szeptember 1-jén lép hatályba. A mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló törvény, címe ellenére, magába foglalja a halgazdálkodás területén alapítandó szervezetek szabályozásának lehetőségét is. Mivel még nem rendelkezünk elfogadott Magyar Halgazdálkodási Operatív Programmal, a termelői, illetve szakmaközi szervezetek elindítása korai lenne. Ugyanakkor a 2015. évi XCVII. törvény azzal, hogy egységesen kezeli a mezőgazdasági és halgazdálkodási szervezeteket, lehetőséget biztosít és felhatalmazást ad arra, hogy a halgazdálkodási termelő, illetve szakmaközi szervezetek esetében az uniós szabályozással összhangban lévő működési szabályokat a földművelésügyi miniszter szabályozza rendelet formájában. A kapcsolódó FM-rendelet megalkotása 2016. évben várható, amiben a szakmai érdekképviselések aktív részvételére is számít a jogalkotó.

Gábor János – Udvari Zsolt

Külföldön is keresett a szabolcsi ponty

Egy hagyományos halas rendezvény arra is mindig jó alkalom, hogy egy cég életébe betekintsünk. A Szabolcsi Halászati Kft. a kilencedik alkalommal rendezte meg július 18-án a Hal-, és Vadételek Fesztiválját Balsán, a helyi önkormányzattal karöltve. Radóczy Jánossal, a vállalkozás fő tulajdonosával és ügyvezető igazgatójával volt miről beszélgetni, hiszen a Szabolcsi Halászati Kft. több mint harminc éve a magyar halászati ágazat erős bástyája. Tehát nemcsak a fesztiválról, hanem a cég tevékenységéről, eredményeiről, gondjairól is szót váltottunk.

A hagyományos halas rendezvény több szempontból is fontos a cégnek, kezdte mondandóját az ügyvezető igazgató. Egyrészt azért, mert egy gazdálkodónak mindig tennie kell a piaca megszerzése és megtartása érdekében – a halat el kell adni, a terméket népszerűsíteni kell, mivel ezáltal nő a fogyasztói tábor –, másrészt pedig azért, mert az idelátogatók megismerhetik a kft. által előállított haltermékeket. Aki jelen volt a rendezvényen – amely gazdag programokkal, igazi fesztiválként zajlott –, megkóstolhatta az irdalt pontyfiléből készült tiszai- és a korhelyhalászlét, a sült pontyot, keszeget. Idén is tartogattak újdonságokat a fesztiválra: a füstölt ponty, illetve valamint a sült sügér és tokfilé igen nagy népszerűségnek örvendtek. Az idei halfesztiválon is csaknem ezer ember evett halat, akik minden bizonnyal jó híret viszik a községnek és a kft.-nek, így nemcsak családi, hanem szélesebb körben is terjed a szabolcsi hal és a belőle készített ízletes halételek kiváló minőségének híre. A cél ugyanis az, hogy a megtermelt halat eladják, mégpedig jó

FOTO: HAJTUN GYÖRGY

Radóczy János: az innováció, a fejlesztés mindig is szerves része volt a cég filozófiájának

áron, a hatékony termelés követelményeinek betartásával.

A kft. költségvetésében mindig szorítanak helyet a fesztivál megrendezésének. Az erre elköltött néhány millió forint jól hasznosul. Igaz, minden évben akad rendkívüli kiadás is. Az idén például az emlékeztetésen nagy vihar, amely 17-én érte el az országot, úgy megrongálta a sátrakat, hogy újakat kell vásárolni helyettük.

A fesztiválon felszolgált halételek nemcsak ízletesek, hanem korszerűek is. Az ügyvezető igazgató azonban ennek ellenére is úgy véli, hogy a fizetőképes kereslet csökkenése gátolja a termékek piaci bővülését. Azzal, hogy a középértékűnek halat adnak el, még nem oldják meg a piacot, az alsóbb jövedelmi kategóriákba tartozókat is el kellene érniük ahhoz, hogy a megtermelt halakat értékesíteni tudják. A kft. Romániában több halat adott el tavaly, mint idehaza, mert ott az emberek meg tudják fizetni a hal, a haltermékek árát.

A piachoz kapcsolódóan jegyezte meg Radóczy János, hogy a halas szakmának rendkívül nagy hátrányt okozott, hogy a közösségi halmarketing program nem a

piaci igényekhez igazodva zajlott. Sok kár érte a szakmát amiatt, hogy képtelen volt elérni a közösségi halmarketing programra szánt pénzek szakmai szervezetek által történő felhasználását. Egy jó marketing-program segítene volna a piaci árak stabilizálásában. Az ügyvezető igazgató úgy véli, hogy az érdekképviseleti tevékenység eredményessége megkérdőjelezhető – igaz, ez nem teljes mértékben a szervezet felelőssége. A szakmai döntések meghozatala manapság nem lehetséges a politika nélkül, így e szervezetek kénytelenek elviselni eredményeik efféle orientációját. Éppen ezért fontos volna egy jól felkészült lobbista tevékenysége a törvények előkészítésében, azonban a halászati ágazat, felmorzsolva saját érdekképviseletét, nem tudott kiállítani ilyen embert.

Az innováció, a fejlesztés mindig is szerves része volt a cég filozófiájának. A kft. már 1999-ben épített egy feldolgozót annak érdekében, hogy a Tesco áruházláncoknak is beszállíthassanak. Azóta is foglalkoznak elsődleges halfeldolgozással, bár a Tesconak már nem szállítanak, mert az áruházlánc átszervezte az értékesítési rendszerét, és azt a kis mennyiséget nem érte meg Budapestre szállítani. A jövő útja azonban az, hogy a halat – legalábbis elsődlegesen – feldolgozott formában vigyék a piacra, hiszen egyre fogy a vidéki lakosság, a városokba költöznek az emberek. A városi lakásokban viszont nincs mód a haltisztításra, a bográcsos halfőzésre. A magyar ember fél a szálkától, ezért nő csak kismértékben az egy főre jutó éves hazai halfogyasztás – pedig ma már a szálkamentes pontyfilé a halászlé csemegéje.

Az aktuális innovációkról, fejlesztésekről szólva az igazgató elmondta, hogy egy négy évre szóló pályázatot elnyert konzorcium tagjaként vállalták, hogy a feldolgozójukban új terméket fejlesztenek ki. Ehhez a fejlesztéshez támogatást is kapnak, amelyből új gépek beszerzésére is sor került. A termékfejlesztés eredményeként füstölt pontyfilét állítanak elő. A termék ízvilágával már elégedettek, de még korántsem piacos a termék, mert a megfelelő csomagolást, kiszerelet, eltarthatóságot, szállíthatóságot stb. még ki kell dolgozniuk. Ugyanakkor a termék eladhatósága, vagyis az ára is fontos szempont, mert csak úgy érdemes a piacon megjelenni, ha a vevő és az eladó is elégedett. Ugyancsak ennek a pályázatnak a részeként egy saját takarmánykeverék előállításával foglalkoznak. Az a céljuk, hogy egy olcsó és már rendelkezésükre álló fehérje-forrást, például a csillagfürtöt beépítsék a takarmánykeverékükbe. Az etetési kísérletekhez „tő a tóban” rendszert alakítottak ki. Egy másik pályázat eredményeként

A Szabolcsi Halászati Kft. 1989-ben alakult meg, a Szabolcsi Halászati Közös Vállalat utódjaként. Fő tulajdonosa és ügyvezetője, Radóczy János a kezdet megalapítása óta építi a társaságot. A cég egy teljes vertikumú gazdaság, azaz a halszaporítástól a halfeldolgozásig mindent maga végez. A társaság fő tevékenysége tógazdasági édesvízi halfajok szaporítása, termelése, feldolgozása, horgászszervezés, természetes vízi halgazdálkodás. HACCP egészségbiztosítási, valamint 2003 óta ISO 9001:2009 minőségellenőrzési rendszert működtetnek. Évente 700-750 tonna halat állítanak elő, aminek a nagy része ponty, de a termelt halfajok közé tartozik még – a teljesség igénye nélkül – a busa, az amur, a harcsa, a süllő, a sügér, a csuka. A hazai értékesítésükön felül Európa más országaiba is jelentős mennyiségű halat exportálnak.

Tárcsán sütötték folyamatosan a halfilét...

fogtak sügérfilé előállításába, ami Európa nyugati felén is értékes terméknek számít. A pályázat keretében a sügér nagyüzemi szaporításának és táplálásának módszereit dolgozzák ki.

A gazdaság jelenlegi helyzete nem rosszabb, mint a korábbi években volt, pedig az idei év első fele okozott fejfájást a cég vezetőinek. Az elmúlt év késő őszi hónapjaitól az értékesítés csak nagy nehezen ment, leült a piac, a készletek beragadtak, így május elején még 350 tonna eladatlan haluk volt. Végül is annyiért sikerült a halat értékesíteni, amennyiért az ősszel még nem adták el, így jelentős veszteség érte a céget. De a gazdaság kiheveri ezt a traumát, mondta az igazgató, mert júniusban már keresletivé vált a piac.

A cég egyébként arról is mindig híres volt, hogy egész évben halásztak. Így halásznak most is, mert a vevőt mindig ki kell tudni szolgálni és meg kell tudni tartani. Érdekeség, hogy a romániai piacról már horgászok is jelentkeztek halért, pedig idehaza csökken a horgászok számára értékesített hal mennyisége. E téren is érzékelhető a hazai fizetőképes kereslet csökkenése.

A vízellátás mindig központi kérdés a cégnél, a Felső-Tisza térségében is aszály volt az idén. Tulajdonképpen 2010 óta nem volt akkora áradás, hogy az ottani holtágak megteljenek vízzel. Ez a tiszai halállományon is meglátszik, de mivel a cég több mint harminc éve 2500 hektár természetes vízterület (Tisza, Bodrog, továbbá holtágak és víztározók) halgazdálkodója, ezért főként a vizek halasítási, ivadékmentési és őrzési feladatait végzik el. A tógazdaságban előállított halból ki tudják helyezni a horgászok által kifogott mennyiség pótlását - gyakran terven felüli mennyiséget is, akárcsak idén tavasszal, amikor 70 mázsa 3 nyaras pontyot telepítettek a Tiszába. Az sem ritka, hogy ha jól sikerül egy ragadozó mesterséges szaporí-

...és három bográcsban főzték a finom halászlét

tása, akkor az előírt mennyiség háromszorosát helyezik ki. Egy horgász egyesület csak akkor képes erre, ha van elegendő pénze a hal megvételéhez, vagy ha maga is haltermelő. De az a tapasztalat, hogy az egyesületek többségének nincsen elegendő forrása a szükséges haltelepítéshez sem. Visszatérve az aszályhoz, az igazgató elmondta, hogy immár 25 éve egy 400 hektáros víztározót is kezelnek – ez két éve szárazon áll. A tiszai áradások híján a holtágak és a tározók nem merülnek meg, ami a teljes mértékű kiszáradásukhoz vezetett. E vízterületek azonban jelentős szerepet töltek be az ivadékok utánpótlásában, és ennek hiányát a horgászok is megérik. A Szabolcsi Halászati Kft. által kezelt Tisza-szakasz ma is népszerű a horgászok körében, mert itt az év minden szakaszában tudnak halat fogni.

H. Gy.

A tógazdasági haltermelés helyzete a hazai Natura 2000-területeken

A 2014–2020 közötti programozási időszakra vonatkozó Magyar Halgazdálkodási Operatív Program kidolgozásához a Földművelésügyi Minisztérium és a Halászati Operatív Program Irányító Hatósága megbízásából az Agrárgazdasági Kutató Intézet primer kutatás keretében mérte fel a Natura 2000-területeken gazdálkodó haltermelő vállalkozások helyzetét, gazdálkodásának főbb jellemzőit, problémáit, speciális fejlesztési szükségleteit.

A Natura 2000-területeken üzemelő hazai tógazdaságok mintegy harmadára kiterjedő kérdőíves felmérés eredményei szerint a haltermelő vállalkozások jelentős ökológiai szolgáltatásokat nyújtanak a társadalom számára, tevékenységükkel hozzájárulnak a biológiai sokféleség megőrzéséhez, ennek környezeti, gazdasági, társadalmi költségei azonban csak részben térülnek meg.

Kutatásunk eredményei szerint a Natura 2000 besorolású területeken működő tógazdaságok fejlesztése az ismeretátadás, tájékoztatás eszköz-, és intézményrendszerének fejlesztését, hatékony szaktanácsadói, és monitoring-rendszer működtetését igényli, de szükséges a vonatkozó szabályozási környezet felülvizsgálata, valamint a természetvédelmi előírások és kötelezettségek betartásával kapcsolatos adminisztrációs terhek csökkentése, a hatósági engedélyeztetési eljárások egyszerűsítése és gyorsítása is.

(Agrárgazdasági Figyelő, VII. évfolyam, 2. szám, 2015.)

SZÉCHENYI 2020

MINISZTERELNÖKSÉG

AGRÁR-VIDÉKFEJLESZTÉSÉRT
FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG

Sajtóközlemény

Az Európai Bizottság előtt a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program

Hivatalosan is benyújtotta a Bizottság részére a 2014-2020-as Magyar Halgazdálkodási Operatív Programot (MAHOP), a Miniszterelnökségen működő Irányító Hatóság, 2015. június 29-én.

A halgazdálkodás fejlesztésének és támogatásának fő céljai Magyarországon a fenntartható fejlődés biztosítása mellett, a fogyasztók magas minőségű haltermékekkel való ellátása, a halfogyasztás folyamatos növelése és az ágazat – elsősorban a kis- és középvállalkozások – hosszú távú megélhetésének biztosítása, a természetes vizeink halállományának növelése, valamint az élővilág sokszínűségének megővése.

A MAHOP keretében a halgazdálkodás fejlesztésére, az előző időszakhoz képest 12%-kal magasabb összeg – hazai társfinanszírozással együtt mintegy 15,5 milliárd forint – állhat majd rendelkezésre a következő időszakban Magyarország számára, amelyet 2023-ig kell felhasználni.

Halász a Hortobágyon és a tolnai dombok között

Májusban múlt egy éve, hogy Egyed Imre, akit a halász szakma emberileg és szakmailag egyaránt kiváló emberként tart számon, nyugdíjba ment. Egyed Imre negyven évi szolgálat után kérte nyugdíjazását. Amikor most hármában - Urbányi Bélával, a SZIE Halgazdálkodási Tanszékének vezetőjével - leültünk vele beszélgetni hortobágyi otthonában, érzékelhető volt, hogy szeretne még a halas szakmában alkotni, cselekedni. Hatvanöt évesen még alkotó ereje teljében van, pedig eléggé küzdelmes pályafutást zárt le a nyugdíjba vonulásával. Öröm látni, hogy nem vesztette el a hitét, hogy továbbra is kíváncsi az újdonságokra, és hogy tapasztalatait szeretné megosztani akár a fiatalokkal is. Bízunk benne, hogy az alábbi interjú csupán egy életrészlet lezárását jelenti, és lesz még folytatás.

• **Adódik az első kérdés: miért a hal? Honnan a hal iránti elkötelezettség?**

– Talán kevesen tudják rólam, hogy bár Szolnok megyében születtem, de a főiskolát – állattenyésztési üzem-mérnök szakon – már Hódmezővásárhelyen végeztem el 1974-ben. *Cseri Gézával* még a '60-as évek közepén gyerekkori barátság alakult ki közöttünk. Ő a Hortobágyi Állami Gazdaság igazgatóhelyettese, egyben a halászati ágazat vezetője volt. Én mindig vonzódtam a vízi világhoz, a természethez, a Hortobágyhoz. Géza segítségével adódott a lehetőség, hogy itt kezdjem el a szakmai pályafutásomat. Ez meg is történt, mivel 1974. szeptember 3-án felvettek gyakornoknak a Hortobágyi Állami Gazdaságba. Egy Szolnok megyei termelőszövetkezetben voltam állami ösztöndíjas, de miután a hortobágyi cég átvállalta az ösztöndíjamat, így elhárult az akadály a hortobágyi pályakezdés elől.

• **Ha jól tudom, gyorsan felfelé ívelt a pályád....**

– Így igaz, mert alighogy beléptem a céghez gyakornokként, rá egy hétre már kineveztek egy tógazdaság vezetőjének. Ez volt az Elepi Tógazdaság, ahol 421 hektár tófelületen 16 halással és egy pár lóval kellett megszerveznem a halnevelést, haltermelést. Életem néhány legszebb évét éltem itt meg, hiszen itt tanultam meg a halas szakmát. Szívesen emlékszem a mentoraimra, *Cseri Gézára, Szabó Péterre, Hámosi Gyulára*, s azokra a kollégákra is - *Svéda Miklósrá, Kozák Balázsrá, Jakab Miklósrá, Papp Andrásra* – akikkel jó volt együtt dolgozni. Abban az időszakban, 1974 és 1990 között – amíg a válságos idők be nem következtek – Hortobágyon igen jó érzés volt halas szakembernek lenni. Jól emlékszem, hogy amikor a Hortobágyi Állami Gazdaság igazgatója, *Polgár Sándor* összehívta a harminc év alatti szakembereket, 108-an voltunk jelen, akik egyetemet-főiskolát végeztek. Igaz, akkor a 45 ezer hektáron 3300

dolgozónak volt munkahelye. A '70-es évek végén rájöttem, hogy a kezdetleges halas tudásomat tovább kellene gyarapítani, így beiratkoztam a debreceni egyetemre, ahol a diploma megszerzése után a halászati szakmérnöki vizsgákat is sikeresen lettem, 1986-ban.

• **Jó hallani, hogy ilyen szép emlékeket idéz a tanulási korszak...**

– Béla jól ismeri a véleményemet a mai képzés színvonaláról. Amikor még én tanultam az egyetemen, akkor nem a mostani gyorsstalpalós oktatás folyt, és az elméleti oktatás mellett a gyakorlati képzésre, tapasztalatszerzésre is nagy hangsúlyt helyeztek. A szakmérnök-képzés sokunk számára kiváló lehetőség volt a fejlődéshez. Hozzáteszem, hogy a diploma kézhezvételével nem zárult le a tanulás, mert a szakma iránti elkötelezettség abban is megmutatkozik, hogy egy életen keresztül tanul az ember ahhoz, hogy a toponn maradjon. A kíváncsiság, az új iránti fogékonyság nagy hajtóerő. A munka és a környezet is magával hozta, hogy ezek az érzések, tulajdonságok ne haljanak ki az emberben. S itt megint meg kell említenem *Cseri Gézá*t, aki roppant jó képességű vezető volt. Ő azt hangoztatta, hogy arra büszke, ha szakmailag nála felkészültebb emberekkel dolgozhat együtt, mert tőlük lehet kiváló teljesítményt várni. Valóban nagyon sok fiatal szakembert sikerült maga mellé vonzania. Nálunk, a cégnél műhelymunka folyt. A tíz tógazdasági vezető gyakran megosztotta egymással a tapasztalatait, eszmét cserélünk, és adott volt a lehetőség a fejlődésre.

– 1979-ben megépült a keltető ház, és több más műszaki létesítmény (mobil és stabil lehalászó berendezések stb.). 1980-ban kineveztek tenyésztő agronómusnak. Feladatom a halszaporítás, a halnevelés, az egy- és a kétnyaras halak termelésének szakmai irányítása, szervezése volt a hatezer hektár tófelületen.

• **A Hortobágy nemcsak Közép-Európa legnagyobb tógazdasága volt, hanem a jó minőségű halhús termelésének egyik fellegvára is. Milyen halfajokkal foglalkoztak?**

– Gyakorlatilag minden halfajjal foglalkoztunk, amelyik a tógazdasági termelés szempontjából fontos. A fő halunk a ponty, a hortobágyi pikkelyes és a tükrös volt, de az amur, a pettyes és a fehér busa, a ragadozó halak közül a harcsa, a csuka, és némi süllő is színesítették a palettát. A hortobágyi víz sokkal szegényebb tápanyagban, mint a dunántúli tavaké, következésképpen nem zsírosodik el a hal, csak ha túletetik. És a talaj miatt egy sajátos ízű halhúst tudtunk előállítani, mert itt a szikes talaj gazdagabb az ásványi anyagokban. Ezért a halhús íze zamatosabb a megszokottnál. Nem véletlen, hogy *Akasztón Szabó József*ék (Joe-ék) sziki pontyként termelik és árulják a halukat. De a szikes talaj miatt a lábasjóságok (a juh, a szürke marha stb.) húsa is jobb ízű, mint máshol.

• **A gazdaság nagyságából adódóan milyen szakmai kapcsolataitok voltak?**

– Jó, hogy ezt említed, mert akkoriban az ország szinte mindegyik tógazdaságával, továbbá a HAKI-val és az egyetemekkel is kiváló kapcsolatokat ápolunk. Rendszeresen találkozott a szakma a különböző tanfolyamokon, szakmai konferenciákon, aminek az volt a jó oldala, hogy emberileg is közel kerültünk egymáshoz. Ezen időszak alatt épült fel és vált a magyar halászat zászlóshajójává a TEHAG (a Temperált-vízű Halszaporító Gazdaság), *Tölg István* igazgatóval az élen. Túlzás nélkül állítható, hogy Közép-Európa halászati centruma alakult ki ott a FAO segítségével. Ma nyárfaerdő borítja, és gaztenger uralja a gazdaság területét. Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy a külföldi kapcsolatok is ebben az időszakban erősödtek meg, különösen a csehekkel, a lengyelekkel sikerült jó együttműködést kialakítanunk, mégpedig *Svéda Miklós* és *Kozák Balázs* révén, akik Lengyelországban végeztek el a halas egyetemet. De említhetem a szovjet krasznodari tógazdaságot is, ahová jómagam is ellátogathattam, és ahonnan szintén érkeztek szakemberek. Jó kapcsolatunk volt a jugoszláv halasokkal is. Azt gondolom, hogy nagy fejlődést éltünk meg, hiszen a hortobágyi halgazdálkodásra is rányomta a bélyegét a széles körű hazai és a külhoni kapcsolatrendszer.

• **Mekkora volt akkoriban a termelés és a halfogaszatás?**

– Érdekes módon, a Hortobágyon termeltük meg az ország halának a 25-28 szá-

zalékát, mégis Hajdú-Bihar megyében volt a legalacsonyabb a halfogyasztás, 1,1 kg/fő, miközben az országos átlag 3,5 kg/fő volt. A halat abban az időben is sokan szerették, csak pénzt nem akartak adni érte. Egy hektáron 8-10 mázsa halat tudtunk előállítani, ami az akkori gazdasági viszonyok között rentábilis volt. 2300-2400 tonna étkezési halat (ponty, busa, ragadozó) vittünk a bel- és külföldi piacokra. A hal értékesítésével sem volt problémánk, a HALÉRT jó áron, egész évben folyamatosan értékesítette.

• **Meddig tartott a hortobágyi időszak?**

– 1990-ben önálló lett a Hortobágyi Halgazdaság, korábban leányvállalatként működött. Ekkor neveztek ki termelési igazgatónak. A rendszerváltás után négy évig, 1994-ig dolgoztam itt. Akkor nemcsak számomra, hanem a magyar halászati szakma számára is lezárult egy korszak. Számomra a legszebb időszak volt ez, mert ma meg sem közelítjük, sem szakmailag, sem műszakilag, sem teljesítményben az akkori eredményeket.

• **Mi történt 1994-ben?**

– Erről csak röviden beszélnék. A Hortobágyi Halgazdaságot is privatizálni akarta a vagyonkezelő, mint sok más állami tulajdonban lévő mező- és erdőgazdaságot. A cég akkori vagyonértéke 850 millió forint körül volt. A vevő ezt 25 millió forintért szerezte volna megvásárolni. Ezzel az akkori igazgató és jómagam sem tudtunk azonosulni, ezért azonnal megszüntették a munkaviszonyomat. Örömmel jegyzem meg, hogy ennek ellenére, azóta sem privatizálták a Hortobágyi Halgazdaságot! Öt hónapig betegágyon voltam, aztán munkanélküli segélyen éltünk egészen 1996-ig. Abban az évben elszegődtem Tiszavasváribába, a Munka TSZ-be, ahol a halászati ágazat vezetője lettem. Közben *Czikk Lászlóval* is tartottam a kapcsolatot, aki 1992-ben kezdte fejleszteni a tógazdaságot. Ő hívott, hogy segítsék a tervei megvalósításában. Elmentem Varsádra, ahol valójában egy lepusztult telepet találtam, ami számomra nem volt vonzó. A döntő lökést azonban az adta, hogy láttam, mennyire hiányzik innen egy halas szakember, aki kézbe veszi, irányítja és megszervezi a haltermelést. Megegyeztem *Lászlóval*, hogy három napot nála, három napot Tiszavasváriban dolgozom. Varsádon egy év után felfutott a termelés, Tiszavasváriban pedig felszámolták a szövetkezetet, így Varsádon folytattam a munkát egészen 2014-ig, a nyugdíjazásomig. Ekkor betöltöttem a 64. évemet, és nem akartam tovább ingáznai Hortobágy és Varsád között.

• **Mit sikerült Varsádon elérned szakmai szempontból?**

– Úgy érzem, hogy szakmailag sikerült megfelelnem a komoly kihívásoknak. Ha a Hortobágy volt az első legszebb életszakaszom, akkor itt volt a második. Persze a két korszak szorosan kapcsolódik egymáshoz, mert Hortobágyon olyan szemlélet uralkodott, hogy ott a gazdálkodás, a termelés minden ágát szigorúan figyelembe vettük. Megtanultam, hogyan kell hatékonyan gaz-

Egyed Imre: a varsádi munkám elismeréseként 2010. március 15-én Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter is kitüntetett

Egyed Imre 1950. március 26-án született Tiszabón.

Tanulmányai: Mezőgazdasági Technikum Törökszentmiklós 1969; Állattenyésztési Főiskola, Hódmezővásárhely 1972; Agrártudományi Egyetem, Debrecen 1983; Halászati Szakmérnök, Debrecen, 1986.

1974. szeptember 3-ától dolgozott a Hortobágyi Állami Gazdaságban. Belépése után egy héttel kinevezték az Elepi Tógazdaság vezetőjének. 1980-ban tenyésztő agronómus a Hortobágyi Halgazdaságban, 1988-tól halászati ágazat-vezető, 1990-től termelési igazgató. 1998-2014 *Czikkhalas Kft.* Varsád, tógazdaság-vezető.

Felesége, *Kertész Ivette* nyugdíjas-vállalkozó. Két gyermekük, *Gergő* és *Nikollett* eddig három unokával ajándékozták meg őket. Hobbija a munkája, a Hortobágy és a tolnai dombok élővilága.

dálkodni, figyelni, mikor milyen új technológiát lehetne bevezetni, mivel Hortobágyon tógazdasági szinten is az volt a mérvadó, hogy milyen jövedelmet tudunk elérni. Ez alapján kaptuk a prémiumot. Varsádon is a gazdasági szempontok voltak elsődlegesek. *Czikk László* minden pénzt a gazdaság fejlesztésére fordított, aminek következtében a műszaki színvonal is gyorsan javult. Olyan trágyaszóró gépet építettünk, amit mi mutattunk be elsőként a szakmának. Új technológiát alkalmaztunk a tóvíz természetes tápanyagtartalmának a növelése érdekében, és a takarmányozási technológiában nagy szerepet kaptak a fehérjedús takarmányok (borsó, csillagfűrt, később a magasabb fehérjetartalmú haltápok). A termelési szerkezetünk úgy alakult, hogy a meg-

termelt halunk 35-40 százalékát a boltokban értékesítettük, 30-35 százalékát a horgász egyesületeknek szállítottuk, és kb. 30 százalékát a hipermarketekbe terítettük. Karácsonykor nyolc-tíz nap alatt 340-360 tonna halat mozdítottunk meg Bajától Budapestig, Kaposvártól Szolnokig, Szekszárdtól Szegeden át Makóra, Orosházára. Komoly logisztikai felkészülést igényelt a feladat végrehajtása. Az igények meg persze folyamatosan nőttek, több mint 230 horgászegyesülettel volt kapcsolatunk. Ez azt hozta magával, hogy tavakat kellett építenünk. A Donát-patakból volt elegendő vízünk, de a völgyben összegyűlt más vízből is elegendő mennyiségű vízhez jutottunk. Összesen 10 halastavat építettünk a 26 telelő- és öt tároló tó mellett. A gazdaság 226 hektárra nőtt. Mondhatom, hogy nagy szakmai kihívásoknak kellett megfelelnünk. Itt jegyezném meg, hogy a *Czikkhalas*nál az a 25-30 ember, akikkel együtt dolgoztam, nyugati színvonalú, és minőségű munkát végzett. Lelkes, erős akaratú, dolgozó embereknek ismertem meg őket. Sokat köszönhet nekik a tulajdonos. A varsádi munkám elismeréseként 2010. március 15-én *Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter is kitüntetett.

• **Kétségtelen, hogy a Czikkhalas Kft. az egyik meghatározó haltermelő céggé nőtte ki magát, és Czikk László nem csupán a termelést futtatta fel, hanem a minőség iránt is elkötelezte magát.**

– Pontosan. Ezért is mondom, hogy szép szakmai éveket éltem meg Varsádon, ahol több kiváló szakember is megfordult az én időmben: *Szári Zsolt*, *Katics Máté*, *Szabó Krisztián* szintén dolgozott a cégnél. Nekem a termelés volt a feladatomban, de amikor uniós tagok lettünk, akkor már szükség volt olyan fiatalokra is, akik értettek a pályázatok elkészítéséhez, ismerték a közbeszerzési eljárásokat, a törvényeket stb. Én ebben már csak segíteni tudtam, mert a számítógép kezelése nem az én világom. Azt gondolom, hogy a cég a pályázatok elnyerésében is nagy sikereket ért el. Hozzáteszem – és ezt *Úrbányi Béla* is megerősítheti –, hogy mi élen jártunk abban is, hogy a kutatás-fejlesztés gazdálkodásorientáltabb legyen. Nagyon büszke vagyok arra, hogy tevékenyen részt vettem a Szent István Egyetem halgazdálkodási tanszéke és a *Czikkhalas Kft.* közötti együttműködés létrejöttében, a gyakorlati oktatói hely életre hívásában és működtetésében. A gödöllői halászati oktatás és kutatás területén végzett maradandó munkáért az egyetem halászati tanszéke ki is tüntetett. Szoros kapcsolat alakult ki az egyetemek kutatóival, a HAKI-val. Persze – teszem hozzá, szerencsére – nem voltunk egyedül. A halas szakmában is jól elkülönültek azok a gazdaságok, amelyekben hagyományos szemlélet uralkodott, és azok, ahol fogékonyak az innovatív gondolkodásra. Nekem, mint gyakorlati tógazdának, nagy élményem volt,

(Folytatás a 8. oldalon)

(Folytatás a 7. oldalról)

hogyan olyan tudós emberekkel dolgoztam együtt, mint a *Horváth házaspár*, Urbányi Béla, *Hegyi Árpád*, *Bokor Zoltán*, aztán a kaposvári *Körmendi Sándor*, a HAKI-ból Bakos Jani bácsi, és még hosszan sorolhatnám a többi tógazdaság kiváló szakembereit. Hozzáteszem, hogy a kutatóbázisoknak is nyitniuk kellett a gazdálkodói kör felé, mert enélkül ők sem pályázhattak uniós és hazai támogatásokra. Hosszan sorolhatnám azokat a témaköröket, amelyekkel foglalkoztunk. Példaként csak megemlítem a tápos pontynevelést, az állat-egészségügyi kutatásokat, az intenzív haltermelési technológiák kidolgozását. Megmozdult az ágazat, bár azon belül nem mindenkiről mondható el ugyanez.

• **Mindig is kritikusan szemlélted az ágazat helyzetét, és az elmúlt egy év csendjében bizonyára összegezted a tapasztalataidat. Hogyan látod ma az ágazatot?**

– Az elmúlt negyven év folyamatos küzdelemmel telt. Amikor elkezdtem a szakmát, már akkor azonnal szembesültünk, hogy sokat kellett fizetni a vízért. Most is így van, e téren nem változott a helyzet. A másik ilyen „ősi” probléma a madárkár. Nagyon is elszaporodtak a védett halevő állatok, a kor-

morán, a vidra, a gémekek stb. A környezet- és természetvédelem problematikája ugyancsak ide sorolandó. Az elmúlt negyven évben nem sikerült leülni mindazokkal a szakemberekkel, akiket az említett témakörök érintenek, hogy megvitassuk a problémákat. A hal-, illetve a tógazdálkodás több az egyszerű állattenyésztésnél: ebben a víz-ügytől a természet- és a környezetvédő szakemberekig, hatóságokig sokan érintettek. A halászat olyan szakma, amelynél nem ismerik el a károkat, és azokat az értékeket sem, amelyekkel a mikro- és makrokörnyezetet gazdagítja. Mindebből csupán azt szeretném kihozni, hogy az elmúlt negyven év alatt nem változtak a szakma főbb problémái. Persze, ez kritika az ágazat vezetőinek is, bár senkit sem szeretnék bántani. A vezetés alatt a szövetséget is értem. Ma két szövetség van, pedig szerintem elég volna egy is, mert úgy hatékonyabban lehetne működni. Az érdekképviseletek azoknak az elvárásoknak felelnek meg, amelyeket a mindenkori kormányzat megfogalmaz, tehát hiányolom a szakmaiságot az érdekképviseleti tevékenységben. Sajnálatos, hogy a politika annyira rányomja a bélyegét a szakma tevékenységére, holott ezt a szakmát segíteni kellene a fejlődésében. Ne az íróasztal mögül mondja meg valaki, hogy milyen fejlesztésekre van szükség, hanem egy olyan

szakmai grémium, amelyikben halhoz értő szakemberek vannak. Érdemes volna azt is megnézni, hogy az eddigi kutatás-fejlesztésre elköltött milliók milyen hatékonysággal hasznosultak. Azt látom, hogy a szakmai értékeket semmilyen formában nem őrzik meg, nincs szükség a tapasztalatra. Az elmúlt 55-60 év alatt elért és létrehozott szakmai eredményekre és tudásra senki vagy csak nagyon kevesen emlékeznek. A halászati szakma ma már nem a tudás alapúságról szól, hanem a profitéhségről és a szerzésről.

• **Kerestek-e téged az elmúlt egy évben?**

– A halas szakmából nem kerestek. Ezt azért fájlalom egy kicsit, mert úgy látom, hogy tudnék még segíteni, ha volna rá igény. Ugyanakkor azt is látom, hogy több helyen a vagyon felélése folyik, nincs jövőkép. Jó látni szerencsére, hogy olyan tógazdaságok is vannak, ahol megoldották az utódlást, és halászdinasztiák jöttek létre. De hogy ne így fejezzük be a beszélgetést, hadd mondjam el, mennyire örülök annak, hogy egész életemben azt csinálhattam, amit szerettem. Sosem a pénz motivált, hanem mindig az előttem álló feladatra, a megoldásra koncentráltam. Talán ezért is alakultak ki olyan barátságok a szakmában, hogy sokan ma is tartjuk a kapcsolatot.

Hajtun György

KÖNYVISMERTETŐ

Egy horgászbarátság története

A cikk címe kevesebbet mond, mint a szóban forgó könyv, ugyanis a *Peti Balázs – Szári Zsolt* páros a „Két fűz között” című kisregényben párhuzamosan írják ugyanazokat az eseményeket – persze ki-ki a maga szemszögéből. Egy közös vonás azonban mindkét szöveg mondandójában felfedezhető, mégpedig az érzelmek párharca. Ebből a párharcból aztán életre szülő barátság szövődik.

A franciák úgy mondják, hogy minden jó házasság nagy veszekedéssel kezdődik. A kisregény három nap eseményeit idézi fel. *Halásszy Vilmos*, a balatoni halász hosszú hétvégére készül titkos szigetén, a balatoni Kód-szigeten. A kisregény első részében megtudhatjuk, hogy a napi taposómalomban felhalmozódott feszültséget ezen a titkos szigeten (az ő szigetén!) tudja igazán levezetni, kipihenni. A szigetet a Balaton öleli körül, náddzsungel veszi körbe, megszűnik a mobiltelefon-lefedettség, és gazdag halállományból szerezheti meg az ebédre-vacsorára valót. Három nap teljes magányt kért a családjától, és felesége, Margharetta nem ellenkezett, sőt, azonnal csomagolni kezdte az ellátmányt.

„Három nap tökéletes egyedüllét, amikor nem kell foglalkozni mással, csak a vízzel és halakkal. Az ő szigetén...”

A szigetre érkezvén azonban Halásszy

lába földbe gyökerezett. A szigeti kalyiba előtt egy ismeretlen, lakli alak feküdt. Az első gondolata az volt, hogy a sziget elvesztett, mert eddig – legalábbis így tudta – csak ő birtokolta a kis szigetet, amelyet két fűzfa tett egyedivé. Innentől aztán felgyorsultak az események, és a lakli betolakodó, valamint a sziget tulajdonosa írják le az eseményeket a maguk szemszögéből. A betolakodó, egyszerűen csak Döme ugyancsak a hétköznapiak elől menekült, véletlenül lett a szigetre, és igencsak megőrült, amikor azt tapasztalta, hogy senki nincs ott. Úgy gondolta, hogy három nap magány neki is jót tesz: rendezheti a gondolatait, tervezheti a jövőt, hiszen egy nehéz váláson van túl. De minden másként alakul, ahogy a sziget valódi tulajdonosa a lakiból kiszállva a szigetre érkezett.

A két szerző stílusa eltér egymástól, de ez nem zavarja az olvasót. Sőt, lebilincselő, ahogy ki-ki a maga szemszögéből értékeli az eseményeket. Mindkettőjük írásából süt a Balaton, a víz, a természet, a halak szeretete, no meg a horgászaté. Aki még nem fogott pecabotot, de elolvassa a könyvet, az bizony kedvet kap ennek a hobbitévékenységnek a kipróbálásához. És ha már kipróbálta, akkor bizony le sem teszi a botot, mert megigézi őt a Balaton, a természet, a hal fogása.

A kisregény minden mozzanatát nem mondjuk el, de a lényeg, hogy a szigeten való találkozás igen komoly bonyodalmat okoz, nagy érzelmi hullámokat ver. A kezdeti ellenségeskedést azonban az események láncolat eltörli, és helyébe a megismerés, a barátság lép. Eközben érzéketlenül megjelenik az olvasó előtt is a sziget, a Balaton, a vihar és a horgászat tudománya. A kisregény végére kiderül, hogy a két ember valójában ugyanolyan gondolkodású, egyformán profi horgászok, ugyanúgy szeretik a Balatont, a csendet, a természet hangját, és tisztelik a környezetet, a kifogott halat. Ebben a környezetben az ember szíve megdobban, érzésekkel telik meg, s a csend és a magány gyógyító hatása kitapintható. Az idő múlásával – történjék bármi is – ezért szövődik örökre szóló barátság a két ember között.

Kétszer olvastam el a vékonyka, de igen gazdag mondanivalóval megtöltött könyvecskét. Azért kétszer, mert egyrészt nem igényel sok időt, másrészt mert szerettem volna, ha belém ivódnak a szavak, a gondolatok. Tegyenek minél többen hozzám hasonlóan!

Megéri!

H. Gy.